

Pieczarki 18.02.2020

Dr hab. Mirosław Szczepkowski, prof. IRS
Zakład Hodowli Ryb Jesiotrowatych
Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Agnieszki Stabińskiej-Ułas pt.
**„Efektywność triploidyzacji u okonia europejskiego *Perca fluviatilis* L. z zastosowaniem
szoku ciśnieniowego”**
wykonanej pod kierunkiem dr hab. Piotra Hliwy

Podstawę formalną wykonania recenzji stanowi pismo Przewodniczącego Rady Naukowej Dyscypliny zootechnika i rybactwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (pismo WBZ-DZ.6350.6.2019).

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska ma klasyczny układ, w którym dokonano podziału na wstęp, cel pracy, materiał i metody, wyniki, dyskusję, wnioski, spis rycin i tabel oraz spis cytowanej literatury. Wprowadzony przez autorkę podział kluczowych rozdziałów pozwala na właściwe zrozumienie opisywanych zagadnień.

We wstępie scharakteryzowano badany gatunek - okonia europejskiego i jego rolę w akwakulturze. Następnie opisano problem triploidyzacji, uwzględniając jego potencjalne znaczenie i obecny stan wiedzy. Ten rozdział jest napisany zrozumiale i precyzyjnie przedstawia tło podjętych badań. Jedyne część poświęcona akwakulturze ryb okoniowatych budzi pewne wątpliwości, bowiem w zasadzie dotyczy tylko okonia. Brak jest natomiast informacji, poza bardzo ogólnymi, o innych przedstawicielach tej grupy, zatem tytuł nie w pełni

odpowiada treści. Wydaje się również, że fragment tekstu poświęcony akwakulturze powinien znaleźć się bezpośrednio po charakterystyce gatunku.

Drobne uwagi mam do niektórych użytych sformułowań np.:

- na stronie 5-6, uważam, że wszystkie etapy cyklu hodowlanego obejmują dużo szerszy zakres niż tylko do zakończenia podchowu narybku,
- na stronie 6, sformułowanie „na sukces kontrolowanego rozrodu wpływa jakość gamet pozyskiwanych od dojrzałych płciowo osobników” – jest to dość oczywiste, trudno bowiem sobie wyobrazić pozyskanie gamet do rozrodu od osobników niedojrzałych,
- w kolejnym zdaniu tego akapitu autorka pisze o jajach, chociaż z kontekstu poprzedniego zdania wynika, że myślała również o nasieniu. Ponieważ dalej w tekście dodatkowo wyjaśniono, że dane w odniesieniu do nasienia są niejednoznaczne, zatem w pierwszym omawianym zdaniu należałoby zawęzić stwierdzenie do „oocytów”, a nie ogólnie gamet.

Rozdział „Materiał i metody badawcze” w sposób jasny i wyczerpujący przedstawia zagadnienia dotyczące sposobu przeprowadzenia badań. Moje drobne uwagi dotyczą następujących kwestii:

- na stronie 17 brakuje szerszej informacji o transporcie złowionych osobników do miejsca badań, tym bardziej, że był on prowadzony w dość trudnych warunkach (znaczne odległości, z zapewne dość trudną kontrolą temperatury wody podczas tego transportu). Byłaby to dość istotna informacja, zwłaszcza, że w dyskusji autorka odnotowuje, że stres związany z odłowem i transportem może wpływać na jakość produktów płciowych,
- na stronie 20 stwierdzono, że „procent zapłodnienia określano 24 godziny po triploidyzacji”. Ponieważ jednak sam proces zapłodnienia nie był związany bezpośrednio z triploidyzacją, zatem właściwe będzie sformułowanie „24 godziny po zapłodnieniu”, analogicznie, jak autorka pisze dalej „procent zaoczkowania określano 5 dni po zapłodnieniu”.

Wyniki badań przeprowadzonych przez autorkę zostały przedstawione w pracy doktorskiej w jasny sposób, z czytelnymi rycinami i tabelami. Uwagę mam jedynie do sposobu oznaczania grup eksperymentalnych na rycinach. Uważam, że dla czytelności przekazu wszystkie grupy powinny zostać jednoznacznie opisane na osi poziomej, czego brakuje np. na rycinie 7.

Rozdział „Dyskusja” został przedstawiony w sposób zwięzły i rzeczowy, bez zbędnych ozdobników, co świadczy o dojrzałości doktorantki. Literatura wykorzystana w pracy również została dobrana w sposób bardzo przemyślany i adekwatny do prezentowanych wyników.

Podsumowaniem pracy są sformułowane przez autorkę wnioski, które moim zdaniem jednoznacznie pozwalają ocenić, że założony przez autorkę główny cel pracy oraz cele szczegółowe zostały zrealizowane. Szczególnie istotne jest wykazanie, że zakres warunków optymalnych dla skutecznej triploidyzacji u okonia jest bardzo wąski.

Praca zawiera kilka drobnych błędów wymagających poprawy w przypadku skierowania jej do druku, które muszę wymienić z obowiązku recenzenta. Są to:

- str. 7 „jaki jakości pokarmu”, powinno być „jak i jakości pokarmu”,
- str. 33 „wypływu jakości jaj”, powinno być „wpływu jakości jaj”,
- cytowania literatury są oddzielane średnikami, a niekiedy przecinkami np. na stronie 8 (Malison i in. 1986, Kestemont i Melard 2000). Sposób cytowania należy ujednoczyć w całej pracy.

Pomimo tych, w sumie drobnych błędów redakcyjnych pracę uważam za bardzo staranną.

Podsumowując, założony przez doktorantkę cel badań, którym była optymalizacja i standaryzacja warunków triploidyzacji u okonia z zastosowaniem szoku ciśnieniowego oraz ocena efektywności zabiegu za pomocą różnych technik diagnostycznych został zrealizowany. Przedstawiona mi do recenzji praca wnosi bardzo wiele istotnych informacji, które mogą być wykorzystane w praktyce.

Niewątpliwie należy podkreślić, że doktorantka podjęła się bardzo trudnego zadania. Moja długoletnia praktyka pracy z rybami okoniowatymi pozwala mi docenić zarówno trudności, z którymi musiała się zmierzyć podczas realizacji badań, jak i wyniki uzyskane przez doktorantkę. O skali trudności świadczy najlepiej fakt, że pomimo licznych prac prowadzonych w wielu ośrodkach badawczych na całym świecie akwakultura okonia wciąż pozostaje na niskim poziomie praktycznego rozwoju, nie odpowiadającym potrzebom rynkowym.

Całość rozprawy oceniam bardzo pozytywnie, a uzyskane przez doktorantkę wyniki stanowią istotny krok w kierunku rozwoju akwakultury okonia.

Wniosek końcowy

Stwierdzam, że oceniana rozprawa doktorska spełnia wymagania określone w ustawie (art. 13) z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2003 r., Nr 65, poz. 595, z późn. zm.), § 5 Rozporządzenia MNiSW z dnia 22 września 2011 r. w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz.U. z 2011 r., Nr 204, poz. 1200) i zgłaszam wniosek do Rady Naukowej Dyscypliny zootechnika i rybactwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie o dopuszczenie Pani mgr Agnieszki Stabińskiej-Ułas do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Jednocześnie składam wniosek o wyróżnienie przedstawionej rozprawy.

KIEROWNIK
Zakładu Hodowli Ryb Jesiotrowatych
dr hab. Mirosław Szczepkowski